



Molí del Mig / Molí del Castell / Molí del Carlà / Molí dels Carbonell

Copons

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Camí de les Basses, 08289
Emplaçament	Al nord-oest del nucli urbà, entre el Molí de Dalt i el del Madora
Alçada:	429m

Coordenades:

Latitud:	41.63752
Longitud:	1.51626
UTM Est (X):	376424
UTM Nord (Y):	4610595

Classificació

Número de fitxa	08071-54
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Modern Popular
Segle	XVIII
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Força enrunat i ple de vegetació.
Protecció	Inexistent
Número inventari	IPA 26422
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Copons
Autoria de la fitxa	Adriana Geladó Prat

Descripció

Edifici enrunat de planta irregular, format per tres cossos i adossat al mur de migdia de la bassa que l'alimentava. No es conserva la coberta, tot i que sabem que era de dues vessants i bastida en teula àrab. En origen estava distribuït en planta baixa, pis i golfes, tot i que actualment ha perdut els dos pisos superiors. La façana principal, orientada al camí de les Basses, presenta un portal d'accés rectangular amb els brancals bastits amb carreus de pedra escairats i la llinda de fusta. La meitat dreta d'aquesta obertura es troba tapiada, empetitint d'aquesta manera el portal. Al brancal esquerre s'observen unes lletres gravades en baix relleu: "RT". Damunt de la llinda s'observa l'arc de descàrrega, bastit en pedra desbastada disposada a sardinell. Al seu costat hi ha una petita finestra rectangular emmarcada en quatre carreus de pedra escairats. La façana de llevant conserva dues finestres rectangulars amb les llindes de fusta, que s'obren a l'alçada dels pisos superiors. A la de ponent, en canvi, només es conserva una única obertura bastida amb carreus de pedra i la llinda plana de pedra també, amb arc de descàrrega i que actualment es troba tapiada amb totxo. Aquesta obertura es correspon amb un antic portal que actualment està per sota del nivell de circulació del camí. Al interior, la primera estança es la que es correspon amb el molí pròpiament dit. Al fons de la cambra es conserven tant la mola volandera com la sotana, ambdues situades sota una volta d'arc de mig punt bastida en pedra ben escairada disposada regularment i lligada amb morter de calç i sorra. Les dues estances ubicades a llevant estan comunicades mitjançant dos grans arcs sostinguts per un pilar central. Un dels arcs és de mig punt i està bastit en pedra, mentre que l'altre ha estat reformat i és rebaixat, amb el parament arrebossat. La construcció és bastida en pedra desbastada de diverses mides, disposada en filades més o menys regulars. S'observen pedretes i fragments de material constructiu encastats a les juntes i diverses reparacions fetes als paraments.

Observacions:

El molí agafava l'aigua sota el desguàs del molí de Dalt. Mitjançant una mina mig soterrada per sota del camí de les Basses, l'aigua anava a parar a la bassa d'aquest molí. La bassa presenta una planta irregular, està en bones condicions i actualment s'utilitza per regar els horts dels voltants. A l'extrem de la bassa que tocava l'edifici hi havia el cup, que amb la pressió que generava permetia moure el rodet, situat al carcabà. A través d'una mina, l'aigua sortia del carcabà i baixava fins al molí del Madora.

Història

La primera referència documental del molí del Mig és de l'any 1618, quan la Intendència General del Principat de Catalunya autoritza als antecessors de Josep Carbonell Cases a utilitzar l'aigua de la riera de la Fontdolla (actual riera Gran) i totes les que puguin recollir per omplir la bassa del molí, previ pagament d'un cens anual al Reial Patrimoni. En aquesta època, el molí és fariner i coneix amb el nom de Carlà. Al segle XVIII, el molí es coneix com el molí dels Carbonell. L'any 1778, el propietari del molí era Josep Carbonell i Cases, un pagès de Copons que el mateix any va demanar autorització per construir un trull d'oli hidràulic a l'edifici del molí, amb règim d'exclusivitat. L'any 1779 se li donà el permís especificant que mentre funcionés el molí de farina no podia funcionar el d'oli. Sembla ser que es dugueren a terme les obres de reforma i adaptació de l'edifici per aquesta nova funció, ampliant el cos principal cap al nord-est per instal·lar-hi el trull d'oli. A mitjans del segle XIX, entre els anys 1851-1854, el propietari del molí era Josep Carbonell Oliva. És força probable que durant aquesta època, el molí no tingués la competència comunal ja

que l'any 1858 consta que el seu estat era ruïnós i que no es trobava cap adjudicatari que se'n fes càrrec. L'any 1866, el propietari era Josep Carbonell Sans, fill de l'anterior. En la inscripció de la finca al Registre de la Propietat d'Igualada s'especificava que l'edifici tenia un molí d'oli i un altre de fariner, i que estava valorat en 17000 rals. L'any 1872, donats els altíssims deutes de Carbonell, la finca del molí fou embargada, passant en primer lloc a mans de Raimundo Riba i Prat, que el vengué a Josep Riba i Aguilera l'any 1884. A finals de segle, el molí és arrendat a Ramon Martí Rodó, en concret l'any 1898, tot i que poc després, l'any 1902, l'arrendament és declarat nul, així com la compravenda efectuada l'any 1884. A inicis del segle XX, el molí estava arrendat a Pere Tomàs Cortadellas i al seu fill Ramon Tomàs Roca. Fins als anys 30, el molí d'oli va estar funcionant i durant el període de la Guerra Civil es tornà a moldre farina. L'any 1939, la propietat era de Dolors Martí i Rodó. Uns anys més tard, el molí deixà de funcionar.

Bibliografia

AMIGÓ, Jordi; MICALÓ, Anna; VILA, Josep M. (1998). "Els Molins del terme de Copons". A Arqueologia medieval a l'Anoia (ACRAM). Barcelona: Diputació de Barcelona, p. 23-27. Copons. Plànol urbà / Guia d'interès. Copons: Ajuntament de Copons, 2000. IPA (1991). Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya, Copons. MICALÓ I AUMEDES, Anna; VILA I CARABASA, Josep M.; AMIGÓ I BARBETA, Jordi (1997). Els Molins de Copons. Molí del Mig. Molí núm. 8. Barcelona: Diputació de Barcelona [inèdit]. MICALÓ I AUMEDES, Anna; VILA I CARABASA, Josep M.; AMIGÓ I BARBETA, Jordi (2000). "Els molins de Copons (Anoia)". A AMIGÓ, Jordi; CAIXAL, Àlvar; CASTELLANO, Anna [et al.]. Estudis històrics sobre patrimoni arquitectònic. Barcelona: Diputació de Barcelona, Quaderns científics i tècnics de Restauració monumental, núm. 11, p. 36-39. MICALÓ I AUMEDES, Anna; VILA I CARABASA, Josep M.; AMIGÓ I BARBETA, Jordi (2001). "Els Molins de Copons". Camí Ral. Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons, núm. 11, p. 2-3. MICALÓ I AUMEDES, Anna; VILA I CARABASA, Josep M.; AMIGÓ I BARBETA, Jordi (2005). "El molí del Mig". Camí Ral. Butlletí informatiu i d'opinió Vila de Copons, núm. 19, p. 4-5. PALAU RAFECAS, Salvador (1991). "Els molins fariners de la conca de l'Anoia". Miscel·lània Penedesenca, núm. 15, p. 607. RIBA I GABARRÓ, Josep (1991). "Copons". A Josep M. TORRAS I RIBÉ (coord.). Història de l'Anoia. Manresa: Edicions Selectes, v. 1, p. 359.

